

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министър на икономиката

Изм. №

02-00-25

Дата

06.04.2016

НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Вх. №

КП-653-03-22

гана

02.04.2016 г.

ДО

Г-н ДАНАИЛ КИРИЛОВ

Председател на Комисията по правни въпроси
в 43-то Народно събрание

На Ваш изх. №: КП-653-03-22/22.03.2016г.

Адрес: пл. „Княз Александър I“ № 1
София, 1169

ОТНОСНО: Законопроект за изменение и допълнение на Административнопроцесуалния кодекс, № 554-01-167, внесен от н.пр. Найден Зеленогорски и група народни представители на 20.10.2015г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН КИРИЛОВ,

Във връзка с представения в Министерството на икономиката Законопроект за изменение и допълнение на Административнопроцесуалния кодекс, № 554-01-167, внесен на 20.10.2015г от н.пр. Найден Зеленогорски и група народни представители, изразяваме становището ни по-долу. Министерството на икономиката е предоставило вече становище по внесения законопроект на председателя на Комисията по икономическа политика и туризъм – г-н Петър Кънев и на председателя на Комисията по регионална политика, благоустройство и местно самоуправление – г-н Найден Зеленогорски с писмо изх. № 02-00-126/26.11.2015 година.

Преди всичко следва да се посочи нуждата от задълбочено публично и експертно обсъждане на законопроекта, с участието на гражданите, организациите, държавните органи, представителите на законодателната власт, съдебната власт, адвокатурата и на научната общност, тъй като законопроектът предвижда многобройни и съществени нормативни промени.

1. Относно разпоредбите, с които се урежда получаването на документи от държавни органи и връчването на документи, вкл. на административни

гр. София 1052, ул. "Славянска" №8
Тел: 02 940 7001
Факс: 02 987 21 90, 02 981 99 70
e-mail: e-docs@mi.government.bg

актове на страни и участници в административното производство, както и призоваването и съобщенията в производствата пред съд, по електронен път (електронен адрес, електронна поща, SMS) – **§ 4, 8, 10, 17, 28 и 29 от законопроекта:**

С новия чл.18а, ал.4 се създава задължение държавните и местните органи, съдилищата, прокуратурата, съдебните изпълнители, организациите и адвокатите, участници в производствата (а в ал.б – и за гражданите, които са страни) да посочват електронен адрес за получаване на документи и съобщения, в система, която автоматизирано генерира отговор до подателя на изпратеното съобщение. Изпълнението на това задължение от организациите и гражданите представлява условие да бъдат допускани до участие в административното производство.

Изразяваме принципна подкрепа по отношение на предвидените промени, свързани с разписването на текстове, осигуряващи възможност за обмен на съобщенията по електронен път. Считаме, обаче, че следва да се редактира и прецизира формулировката на голяма част от предложените текстове, с оглед постигане на точност и яснота на разпоредбите и за да се избегне създаването на задължения (за гражданите и държавните органи), които са практически неизпълними.

Така напр. с § 4, т.б се създава задължение за гражданите, които са страни в производството по АПК, да посочат адрес на електронна поща или мобилен телефон. Липсва яснота как ще се процедира, в случай, че гражданите не разполагат с електронен адрес или мобилен телефон. Същевременно, освен да притежават електронен адрес или мобилен телефон, гражданите трябва да гарантират, че съответните системи могат автоматизирано да генерират и връщат потвърждение на полученото съобщение. Гражданите няма как да знаят или да са сигурни, че посоченият от тях адрес на електронна поща или мобилен телефон изпълнява това изискване. Аналогично задължение, макар и разписано по различен начин, е предвидено и в § 8, 10, 17, 28 и 29 от законопроекта.

За публичните органи създаването на електронен адрес в своя система, която генерира отговор, може да се възложи като част от дейността, като се обезпечи със съответния бюджет. Същевременно, за юридическите лица (попадащи в дефиницията на ДР на АПК за „организация“), особено за малките и средните предприятия, и за гражданите, които често ползват безплатни общодостъпни имейл услуги, дали избраната от тях система генерира автоматично отговор е въпрос, който не е в техен контрол. Разработване на собствена имейл система с такава функция от организациите и гражданите би било несъразмерно скъпо.

Отбелязваме също, че съгласно чл.18а, ал.4 и ал.б, организациите и гражданите задължително посочват електронен адрес, респ. електронна поща/мобилен телефон при участие в производство по АПК, а в чл.29, ал.2 се предвижда това да става, само ако заявителят (гражданин или организация) разполага с такива.

2. По отношение на предложенията, касаещи института на „мълчаливо съгласие“, свързани с реда за установяване и определяне на съдържанието му, обжалването на съдържанието от административния орган и изпълнението на мълчаливо съгласие – **§ 15, 52, 89, 92, 93 от законопроекта:**

В т.1 на § 15 се предлага административният акт да се издава със съдържанието, поискано от заявителя, както и че с него не могат да се създават задължения за лица, извън заявителя. Следва да се има предвид, че съдържанието на административния акт следва да бъде съобразено с изискванията на специалните закони, а правата и задълженията, които възникват при издаване на административния акт могат да бъдат разнообразни, отново в зависимост от спецификата на дейността, която отделните закони регулират. Считаме, че принципът на „мълчаливо съгласие“, който съществува и понастоящем в АПК (ал.4 на чл.58) е подходящо да се допуска в специални закони, когато е свързано напр. с процедури по издаване на удостоверение, уведомление и вписване в регистър. Въвеждането на принципа е положителна мярка, която ще подобри бизнес средата и ще намали административната и регулаторна тежест за бизнеса, като стимулира

администрацията за произнасянето ѝ в срок. В този смисъл предлагаме да се запази текстът на досегашната ал.4 на чл.58, който дава достатъчно възможност и гъвкавост за прилагане на принципа на мълчаливото съгласие в специалните закони.

Относно новите правила, предвиждащи възможността съдебен изпълнител, като орган на принудително изпълнение или не, да издава изпълнителен титул и да определя съдържанието на мълчаливото съгласие - считаме, че установяването и тълкуването на съдържанието на мълчаливото съгласие следва да се дава от съда. Съдебните изпълнители нямат необходимата професионална подготовка и опит в административните правоотношения, свързани с тълкуване и прилагане на материални административни норми, които да гарантират правилното определяне на това съдържание. От друга страна, в предложеното изменение в § 15 и § 89 не е посочен срок за определяне на съдържанието на административния акт от съдебния изпълнител, респ. срокът за издаване на постановлението, с което се определя съдържанието на акта.

3. Относно разпоредбите, с които се предлага да се заплащат от страните такси за касационното обжалване - **§ 71, 103, 113, 121 и др.**

Проектът предвижда регламентиране на размера на съдебни такси по някои административни дела на законово ниво. В § 71 от проекта се предлага такса за касационната (последна) инстанция, без значение дали тя е местният административен съд или Върховния административен съд, за граждани от 90 лева, а за организацията и държавните органи - 1400 лева.

Едни от мотивите за предложението са свързани с разтоварването на Върховния административен съд, както и че безплатното подаване на касационни жалби към настоящия момент стимулира всяко лице да подава такава жалба, без да се интересува дали те са основателни, което забавя разглеждането на делата и затруднява тълкувателната дейност.

Считаме, че това не може да се гарантира ефективен съдебен надзор за еднакво прилагане на законите в административното правораздаване. Размерът и видовете такси следва да бъдат внимателно прецизирани и определени, като се следва принципа за разходоориентираност, както и други критерии за тяхното диференциране.

Считаме, че не следва да се допуска възпиращ ефект при право на жалба по финансови критерии, и това да се разглежда като единствено условие за намаляване работата на съда, а да се търси регулаторен момент в процеса на административното правораздаване.

Освен това, Законът за държавните такси предвижда таксите да се събират от органите на съдебната власт, от другите държавни органи и бюджетни организации в размери, определени с тарифи, одобрени от Министерския съвет.

4. Считаме, че въвеждането на пропорционална държавна такса за касационно обжалване в размер на 1,5 % процент от материалния интерес по делото би имало негативен ефект за достъпа до правосъдие на гражданите и организацията, независимо, че таксата се заплаща от загубилата делото страна след постановяване на окончателното съдебно решение. Адресатите на един ревизионен акт, напр. за разлика от жалбоподателите по граждански или търговски дела, не могат да подадат частична жалба, с която да оспорят само част от размера на данъчното задължение.

Във финансовата обосновка към законопроекта се посочват евентуални очаквани приходи в бюджета на Върховния административен съд и административните съдилища от въвеждането на пропорционалната такса върху материалния интерес по административни дела, като с тези допълнителни финансови средства да се обезпечат заплатите на съдиите и съдебните служители, които трябва да бъдат назначени, включва се перо за наем на офисни помещения и други допълнителни разходи. Същевременно, обаче със законопроекта се ограничава достъпът до правосъдие на гражданите и малките предприятия, а мотив за въвеждането на такси е разтоварване работата на съда.

Считаме, че основната цел на закона следва да бъде осъществяване на върховен съдебен надзор за точното и еднакво прилагане на законите в административното правораздаване и всички мотиви и планирани промени следва да

отразяват действителната стойност на проблемите и да бъдат широко дискутирани и обсъдени от всички гледни точки, за да може да се намери ефективно решение.

Във връзка с предложението държавните органи също да заплащат държавна такса за касационното оспорване, в съответствие с принципа на равенство на страните в АПК и в Конституцията, следва да се отчита следното: при издаването на административни актове държавните органи упражняват публични правомощия и често в отношенията на обвързана компетентност. Въвеждането на правилото да се заплаща предварително държавна такса от 1400 лева за касационното обжалване може да се яви пречка за подаването на жалба до касационната инстанция, която е необходима при противоречива практика на съдилищата. Ведомствата не могат да планират в бюджета им очакваните разходи за нуждите от съдебно оспорване. Ако ведомството няма средства за държавна такса за касационното обжалване, делото срещу оспорването на административния акт ще приключи само след една съдебна инстанция по същество. Възможната последица е увеличаването на делата по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди.

5. Относно § 103, ПЗР на законопроекта - с предложеното допълнение в чл.160, ал.6 от ДОПК, предвиждащо окончателност на решенията на административния съд в посочените хипотези, на практика ще се лишат гражданите и малкия бизнес, основната част от който са еднолични търговци, от достъп до Върховния административен съд по голям брой данъчни дела. Предвид факта, че данъчните дела са отличават със своята фактическа и правна сложност би следвало да е възможно тези дела да бъдат решавани и чрез касационна проверка от Върховния административен съд, а не само едноинстанционно, от местнокомпетентния административен съд.

С уважение,

БОЖИДАР ЛУКАРСКИ
Министър на икономиката